

**EVROPSKI POKRET SRBIJA
NACIONALNI KONVENT O EVROPSKOJ UNIJI**

RADNA GRUPA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

Drugo zasedanje
Novi Sad, 18. maj 2010. godine

Slavko Bogdanović

Donošenje i provođenje

Propisa o zaštiti životne sredine u Republici Srbiji

PREDMET PREZENTACIJE

- I. UVODNE NAPOMENE**
- II. VEZA IZMEĐU ZAŠTITE LJUDSKOG ZDRAVLJA I ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE**
- III. PRINCIPI, CILJEVI, ROKOVI**
- IV. TERMINOLOGIJA**
- V. MEĐUNARODNI UGOVORI**
- VI. ARBITRERNOST U SUSPENZIJI TRANSPONOVANIH PROPISA**
- VII. INFLACIJA (NADUVAVANJE/POVEĆANJE) OVAŠČENJA ORGANA IZVRŠNE VLASTI**
- VIII. SUŽAVANJE PRAVA JAVNOSTI**
- IX. TEŽNJA ZA DONOŠENJEM ŠIRIH / OBUHVATNIJIH PROPISA OD PROPISA U SKLADU SA C.A.**
- X. “PRAZNE“ ZAKONSKE NORME**
- XI. TEZE ZA PREPORUKE**

I. UVODNE NAPOMENE

- Politička volja (rezultat: značajan pomak ka izgradnji evropskog sistema zaštite životne sredine)
- Transpozicija C.A. Posle 2000
 - 14 zakona
 - 50-60 podzakonskih akata
- Šta je bitno u ovom trenutku
 - mera (nivo) / kvalitet transpozicije)
 - primena propisa
 - postojanje pravnih problema

II. VEZA IZMEĐU ZAŠTITE LJUDSKOG ZDRAVLJA I ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

- **Visok nivo zaštite zdravlja ljudi** (Član 152 Ugovora o Evropskoj zajednici)
Health Impact Assessment Screening
 - *screening*
 - *scoping*
 - *appraisal of potential health effects*
 - *decision-making*
 - *implementation and monitoring*
- **Visok nivo zaštite i unapređenja kvaliteta životne sredine** (Član 2 (3) Amandmana na Ugovor o Evropskoj Uniji i Ugovor o uspostavljanju Evropske zajednice)
- **U RS:**
 - Potreba za povezivanjem nije uočena
 - Kako obezbediti povezivanje dva principa u politikama, pravnim instrumentima i praksi RS
 - Negativan primer: regulisanje uticaja nejonizujućeg zračenja

III. PRINCIPI, CILJEVI, ROKOVI

- Principi moraju biti isti u propisima RS sa principima utvrđenim u C.A.
- Ciljevi moraju biti utvrđeni zakonom RS i moraju biti isti kao ciljevi utvrđeni u C.A.
- Rokovi (za postizanje ciljeva) moraju biti utvrđeni zakonom RS (a ne aktom izvršne vlasti)
- Odsustvo ovih elemenata iz propisa ukazuje na nepostojanje političke volje
- Negativni primeri:
 - Veoma negativan primer Zakona o vodama (netransponovanje ciljeva politike upravljanja vodama EU) -- Potpuno proizvoljno definisanje principa / načela)
 - Izmišljanje načela, koja se definišu na apsurdan način

IV. TERMINOLOGJA

- Pozitivna aktivnost Kancelarije za Evropske poslove
 - Dobro je da su EU “directives” – “direktive”, a “decisions” - “odluke”, ali “regulations” sigurno nisu “uredbe”; Prof. R. Vukadinović ih naziva “pravilnicima”, meni je bliže “pravila”; U EU posle Lisabona: “zakoni”?
- Termini:
 - “svako” i “naknada štete nanenete u RS” u Zakonu o biocidnim proizvodima
 - RS “zahtevi kvaliteta ž.s.” vs. EU “standardi kvaliteta ž.s.” u Zakonu o zaštiti vazduha
 - EU “granične vrednosti emisija(...)” i proizvoljna konstrukcija “orginalnog” pojma “granične vrednosti zagađujućih supstanci u površinskim i podzemnim vodama i sedimentu, uključujući i prioritete i prioritete hazardne supstance u površinskim vodama i rokove za njihovo definisanje” u Zakonu o vodama (primer konfuzije ciljeva kvaliteta i standarda kvaliteta)
 - “kopnene vode” u Zakonu o vodama (beyond definicije teritorijalnih voda mora)

V. MEĐUNARODNI UGOVORI

- Slučaj “Malog Espooa”
 - potencijal za suspenziju svih EIA pravnih režima koji se primenjuju u RS
 - šta su razlozi?
- Mogućnost preuzimanja međunarodne obaveze da se domaći propisi kojima su transponovani C.A. Zahtevi u pravni sistem RS – suspenduju / ne primenjuju

VI. ARBITRERNOST U SUSPENZIJI TRANSPONOVANIH PROPISA

- Obaveza pružanja podataka javnosti o stanju i zaštiti prirode (na zahtev te javnosti!)
- Podaci mogu biti uskraćeni javnosti na osnovu “posebnog zakona” i posebnog propisa” (praktično sve može biti uskraćeno/utajeno od javnosti)
- Nije primenjena jasna odredba Arhuske konvencije o tome

VII. INFLACIJA (NADUVAVANJE/POVEĆANJE) OVAŠĆENJA ORGANA IZVRŠNE VLASTI

- Nedostatak prethodne analize o distribuciji materije (pitanja) koja se regulišu:
 - zakonom
 - uredbama vlade
 - pravilnicima (drugim aktima) ministara i drugih organa
- Podregulisanost brojnih pitanja zakonom (tako da odredbe zakona ponekad pre liče na prenost ovlašćenja zakonodavne vlasti na organe izvršne vlasti da urede određena pitanja)
- Negativan primer: Odstupanje od EU liste projekata za koje je obavezna EIA (npr.: uvedena je obaveza EIA za skladištenje i prerađdu nukleranog otpada – zašto?)

VIII. SUŽAVANJE PRAVA JAVNOSTI

- U Zakonu o otpadu:
 - suprotno Arhuskoj konvenciji
 - obaveštavanje javnosti “putem sredstava javnog informisanja” ili “interneta”
- Internet može biti samo kumulativno, a ne alternativno sredstvo informisanja o pitanjima ž.s.

IX. TEŽNJA ZA DONOŠENJEM ŠIRIH / OBUHVAATNIJIH PROPISA OD PROPISA U SKLADU SA C.A.

Primer PRTR:

- Podregulisanost zakonskim normama
- Neobjašnjivo uvođenje obaveze za vođenjem jednog “nacionalnog” i neodređenog broja “lokalnih” PRTR (za ovo drugo nema osnova u C.A.)
- Značajno proširenje obaveze za praćenje unosa “energije” u ž.s. (što važi i za lokalni nivo)
- Preterano velika ovlašćenja ministra

X. “PRAZNE“ ZAKONSKE NORME

- Odsustvo bilo kakvih sankcija za neizvršavanje zakonskih obaveza (svođenje zakonskih normi na deklarativne iskaze “političke” volje)
- Primer: Zakon o nejonizujućim zračenjima
 - obaveštavanje javnosti i informisanje stanovništva o zdravstvenim efektima izlaganja nejonizujućim zračenjima i merama zaštite i obaveštavanje o stepenu izloženosti
 - jeste obaveza nadležnih organa
 - ali ako se ta obaveza ne izvršava – nema nikakvih zakonskih sankcija

XI. TEZE ZA PREPORUKE

- Odmah započeti rad na “dubinskoj”/ sistemskoj i sistematskoj analizi svih propisa o ž.s. Sa stanovišta usaglašenosti sa C.A. (proaktivan pristup; priprema za njihovu temeljnu reviziju)
- Zaključivanje međunarodnih ugovora koji se mogu ticati sistema (propisa) zaštite ž.s. Treba da bude potpuno otvoreno za javnost (u fazi pripreme, pregovaranja, potpisivanja i ratifikacije)
- Pitanje samog sistema propisa o zaštiti ž.s. Treba da bude podvrgnuto analizi (sa stanovišta nadležnosti zakonodavne i izvršne vlasti; koherentnosti, u smislu praktične primene principa “dobre uprave”)
- Pojmovno-terminološki kompleks problema stalno treba da bude u fokusu problema
- Potreban je čvršći “zagrljaj EU”, da ne kažem “španska kragna”, pri pružanju pomoći u izradi i donošenju ovih propisa